HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. július 8.[1]

C-337/20. sz. ügy

DM,
LR
kontra
Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence

(a Cour de cassation [semmítőszék, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Jogszabályok közelítése – 2007/64/EK irányelv – Belső piaci pénzforgalmi szolgáltatások – 58–60. cikk – A pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevőjének és a pénzforgalmi szolgáltató jogai és kötelezettségei – A teljes harmonizáció és a kimerítő jellegű harmonizáció fogalma – Nem engedélyezett fizetési műveletek határidőn túli bejelentése – A pénzforgalmi szolgáltatónak a pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevőjével szemben fennálló, kizárólag a 2007/64/EK irányelv által szabályozott felelőssége – A pénzforgalmi szolgáltató harmadik személlyel, például a kezessel szemben fennálló felelőssége – A 2007/64/EK irányelv hatálya – A nemzeti jog által előírt felelősségi rendszer alkalmazása”

I. Bevezetés

1. A jelen ügy a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 2007/64/EK irányelv[2] értelmezésére és különösen annak hatályára vonatkozik.

2. Ezen irányelv a pénzforgalmi szolgáltató – például egy bank – és e szolgáltatások igénybe vevője – amely lehet magánszemély vagy vállalkozás – közötti fizetési műveleteket szabályozza.

3. Az alapeljárásban a pénzforgalmi szolgáltató egyben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének hitelezője, amely igénybe vevő következésképpen adósnak minősül. A Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) által előterjesztett kérdések arra irányulnak, hogy a 2007/64 irányelv rendelkezései teljes mértékben harmonizáltak-e, és ennek folytán a tagállamok nem rendelkeznek mozgástérrel a fizetési műveletben részt vevő felek felelősségét illetően, valamint hogy e rendelkezések érintik-e az adósnak a hitelezővel szemben fennálló tartozását biztosító kezes és az említett hitelező közötti jogviszonyt.

[1] Eredeti nyelv: francia.

[2] A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2007. L 319., 1. o.; helyesbítés: HL 2009. L 187., 5. o.).

4. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az egyrészről DM – a Groupe centrale autóvállalat (a továbbiakban: GCA társaság) ügyvezetője – és LR – e társaság kezese –, másrészről egy hitelintézet – a Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence regionális fiókja (a továbbiakban: bank) – között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek arra hivatkoznak, hogy bár a 2007/64 irányelv rendelkezéseire figyelemmel az adósi helyzetben lévő társaság jogvesztés miatt már nem vonhat felelősségre egy olyan hitelintézetet, amely az e társaság által nem engedélyezett fizetési műveleteket hajtott végre, ezen irányelv nem képezi akadályát annak, hogy a kezes – ugyanazon cselekmények miatt – e hitelintézet felelősségére hivatkozzon, ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi.

5. Elemzésem elvégzését követően annak megállapítását fogom javasolni a Bíróságnak, hogy a 2007/64 irányelv teljes mértékben szabályozza a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és annak pénzforgalmi szolgáltatója közötti szerződéses kötelezettségeket és felelősségeket, de nem szabályozza a kezes és az említett pénzforgalmi szolgáltató közötti jogviszonyokat. Közelebbről, ezen irányelv nem képezi akadályát annak, hogy a kezes e szolgáltatót felelősségre vonja, ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjével szemben az általa nem engedélyezett művelet teljesítése során elkövetett gondatlanság esetén, még akkor is, ha e szolgáltatás igénybe vevője az említett irányelvre tekintettel már nem vonhatja felelősségre a szolgáltatóját.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

6. A 2007/64 irányelv (4), (31) és (47) preambulumbekezdése értelmében:

„(4) […] elengedhetetlen egy közösségi szintű, korszerű és koherens jogi keret létrehozása a pénzforgalmi szolgáltatások szabályozására, függetlenül attól, hogy a szolgáltatások összeegyeztethetőek-e a pénzügyi ágazatnak az egységes eurofizetési térségre vonatkozó kezdeményezéséből eredő rendszerrel, amely semleges annak érdekében, hogy valamennyi fizetési rendszer számára azonos versenyfeltételeket biztosítson a fogyasztó választási lehetőségének fenntartása céljából, és amelynek [helyesen: aminek] a jelenlegi nemzeti rendszerekhez képest jelentős előrelépést kell képeznie a fogyasztói költségek, a biztonság és a hatékonyság tekintetében.

[…]

(31) A nem engedélyezett vagy nem megfelelően teljesített fizetési műveletek kockázatainak és következményeinek csökkentése érdekében a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének a lehető leghamarabb értesítenie kell a pénzforgalmi szolgáltatót az állítólagosan nem engedélyezett vagy nem megfelelően teljesített fizetési műveletek bármiféle vitatásáról, feltéve hogy a pénzforgalmi szolgáltató teljesítette az ezen irányelv szerinti tájékoztatási kötelezettségeit. Amennyiben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője betartja a bejelentési határidőt, akkor követelését a nemzeti jog szerinti elévülési időn belül érvényesíteni kell tudnia. Ez az irányelv a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és a pénzforgalmi szolgáltató között felmerülő egyéb követeléseket nem érinti.

[…]

(47) A pénzforgalmi szolgáltatónak felelősséget kell viselnie a fizetés hibátlan teljesítéséért, beleértve különösen a fizetési művelet teljes összegét és a teljesítési időt, valamint a kedvezményezett számlájáig vezető fizetési láncban részt vevő egyéb felek által elkövetett mulasztásokért való teljes felelősséget. E felelősség eredményeként a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának – amennyiben a teljes összeg nem érkezett meg a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójához – helyesbítenie kell a fizetési műveletet, vagy indokolatlan késedelem nélkül vissza kell térítenie a megbízó részére az adott műveletben érintett megfelelő összeget, a nemzeti jog szerint érvényesíthető egyéb követelések sérelme nélkül. Ez az irányelv kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és annak pénzforgalmi szolgáltatója közötti szerződéses kötelezettségekre és felelősségekre terjed ki. […]”

7. Ezen irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[…]

7. »fizető fél«: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely egy fizetési számla tulajdonosa, és aki vagy amely az adott fizetési számláról fizetési megbízást engedélyez, vagy – fizetési számla hiányában – az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizetési megbízást ad;

[…]

10. »pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője«: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizető félként, kedvezményezettként vagy mindkét szerepben pénzforgalmi szolgáltatást vesz igénybe;

[…]”

8. Az említett irányelv 51. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Amennyiben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője nem fogyasztó, a felek megállapodhatnak úgy is, hogy az 52. cikk (1) bekezdése, az 54. cikk (3) bekezdése, az 59., 61., 62., 63., 66. és a 75. cikk részben vagy egészben nem alkalmazandó. A felek az 58. cikkben megállapítottól eltérő időtartamban is megállapodhatnak.”

9. Ugyanezen irányelv 58. cikke szerint:

„A pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője számára a pénzforgalmi szolgáltató kizárólag akkor köteles helyesbítést biztosítani, ha indokolatlan késedelem nélkül, de a terhelés napját követően 13 hónapnál nem később bejelenti a pénzforgalmi szolgáltatójának az általa észlelt nem engedélyezett vagy hibásan teljesített és reklamációnak helyt adó fizetési műveletet, ideértve a 75. cikkben foglaltakat is, kivéve ha adott esetben a pénzforgalmi szolgáltató a fizetési művelettel kapcsolatban nem nyújtott tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé a III. címben meghatározottak szerint.”

10. A 2007/64 irányelv 59. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A tagállamok előírják, hogy amennyiben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője tagadja, hogy egy, már teljesített fizetési műveletet engedélyezett volna, vagy állítása szerint a fizetési művelet teljesítése hibás volt, úgy pénzforgalmi szolgáltatójának kell bizonyítania azt, hogy a fizetési művelet hitelesített

volt, megfelelően lett rögzítve és a nyilvántartásokba bejegyezve, valamint hogy műszaki hiba vagy egyéb üzemzavar a teljesítést nem befolyásolta.”

11. Ezen irányelv 60. cikke előírja:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy nem engedélyezett fizetési művelet esetében – az 58. cikk sérelme nélkül – a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója haladéktalanul megtéríti a fizető fél részére a nem engedélyezett fizetési művelet összegét, és – amennyiben releváns – helyreállítja a megterhelt fizetési számlát abba az állapotba, amelyben az lenne, ha a nem engedélyezett fizetési műveletre nem került volna sor.

(2) További pénzügyi kártérítéseket a fizető fél és pénzforgalmi szolgáltatója között létrejött szerződésre alkalmazandó joggal összhangban lehet megállapítani.”

12. A 75. cikk (1) bekezdésének első és második albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a fizetési megbízást a fizető fél kezdeményezi, az 58. cikk, a 74. cikk (2) és (3) bekezdése, valamint a 78. cikk sérelme nélkül a fizetési művelet hibátlan teljesítéséért a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója felel a fizető fél felé, hacsak bizonyítani nem tudja a feléje, valamint adott esetben a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója felé, hogy a 69. cikk (1) bekezdése szerint a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójához beérkezett a fizetési művelet összege, amely esetben a fizetési művelet hibátlan teljesítéséért a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója lesz a felelős.

Amennyiben az első albekezdés értelmében a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatóját terheli felelősség, az köteles haladéktalanul visszatéríteni a fizető fél számára a nem teljesített vagy hibásan teljesített fizetési művelet összegét, és – amennyiben releváns – helyreállítani a megterhelt fizetési számlát abba az állapotba, amelyben az lenne, ha a hibás fizetési műveletre nem került volna sor.”

13. Ugyanezen irányelv 86. cikkének (1) bekezdése előírja:

„(1) A 30. cikk (2) bekezdésének, a 33. cikknek, a 34. cikk (2) bekezdésének, a 45. cikk (6) bekezdésének, a 47. cikk (3) bekezdésének, a 48. cikk (3) bekezdésének, az 51. cikk (2) bekezdésének, az 52. cikk (3) bekezdésének, az 53. cikk (2) bekezdésének, a 61. cikk (3) bekezdésének, valamint a 72. és a 88. cikknek a sérelme nélkül, amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok az ezen irányelvben meghatározottakon kívüli rendelkezéseket nem tarthatnak fenn és nem fogadhatnak el.”

14. A 2007/64 irányelvet a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a [2007/64] irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv [3] váltotta fel.

15. A 2015/2366 irányelv 71. cikkének (1) bekezdése, 72. cikke (1) bekezdésének első albekezdése, 73. cikkének (1) bekezdése, 89. cikkének (1) bekezdése és 107. cikkének (1) bekezdése lényegében a 2007/64 irányelv 58. cikkének, 59. cikke (1) bekezdésének, 60. cikkének, 75. cikke (1) bekezdése első és második albekezdésének, valamint 86. cikke (1) bekezdésének felel meg. [4]

[3] HL 2015. L 337., 35. o.; helyesbítés: HL 2018. L 102., 97. o.

[4] Hangsúlyozom azonban, hogy a felek között nem vitatott, hogy a 2015/2366 irányelv időbeli hatályánál fogva nem alkalmazandó a jelen ügyre.

B. A francia jog

16. A 2007/64 irányelvnek a francia jogba átültetett rendelkezései a code monétaire et financier-nek (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) az ordonnance nº 2009–866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement-ból (a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó feltételekről és a pénzforgalmi intézmények létrehozásáról szóló, 2009. július 15-i 2009–866. sz. rendelet; a JORF 2009. július 16-i 13. száma) eredő változatában (a továbbiakban: monetáris és pénzügyi törvénykönyv) szerepelnek.

17. A monetáris és pénzügyi törvénykönyvnek a 2007/64 irányelv 60. cikkét átültető L. 133-18. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Nem engedélyezett, a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője által az L. 133-24. cikkben előírt feltételek mellett jelzett fizetési művelet esetében a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója haladéktalanul megtéríti a fizető fél részére a nem engedélyezett fizetési művelet összegét, és – amennyiben releváns – helyreállítja a megterhelt fizetési számlát abba az állapotba, amelyben akkor lenne, ha a nem engedélyezett fizetési műveletre nem került volna sor.

A fizető fél és pénzforgalmi szolgáltatója szerződésben további kártérítésről dönthetnek.”

18. A monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 133-23. cikke a 2007/64 irányelv 59. cikkét ültette át.

19. A monetáris és pénzügyi törvénykönyvnek a 2007/64 irányelv 58. cikkét átültető L. 133-24. cikkének szövege a következő:

„A pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője köteles jogvesztés terhe mellett indokolatlan késedelem nélkül, de a terhelés napját követően 13 hónapnál nem később bejelenteni a pénzforgalmi szolgáltatójának a nem engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési műveletet, kivéve ha a pénzforgalmi szolgáltató e fizetési művelettel kapcsolatban nem nyújtott tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé a III. könyv 1. címének IV. fejezetében meghatározottak szerint.

Azon esetek kivételével, amikor a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője nem üzleti célból eljáró természetes személy, a felek határozhatnak úgy, hogy eltérnek e cikk rendelkezéseitől.”

20. A code civil (polgári törvénykönyv) 1147. cikke értelmében:

„Az adós indokolt esetben köteles kártérítést fizetni mind a kötelezettség teljesítésének elmaradása, mind a késedelmes teljesítés miatt, amennyiben nem igazolja azt, hogy a teljesítés neki fel nem róható külső ok miatt maradt el, és emellett azt, hogy nem járt el rosszhiszeműen.”

21. A polgári törvénykönyv 2313. cikke előírja:

„A kezes a hitelezővel szemben felhozhat minden olyan kifogást, amelyre a főkötelezett jogosult, és amelyekre a tartozással összefüggésben lehet hivatkozni.

Nem hozhatja fel azonban a csupán az adós személyéhez kötődő kifogásokat.”

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

22. 2008. december 22-én a bank LR egyetemleges kezességével biztosított folyószámla-hitelkeretet nyújtott a GCA társaság számára.

23. E hitelkeret felmondását követően a bank LR-t mint kezest szólította fel a fizetésre. LR azt állította, hogy a bank – azáltal, hogy harmadik személyek részére engedély nélkül teljesített átutalásokat – jogsértést követett el, valamint hogy ezen átutalások összegét le kell vonni azon összegekből, amelyeket a bank tőle követel.

24. A cour d'appel d'Aix-en-Provence (Aix-en-Provence-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) fellebbviteli bíróság – a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 133-24. cikke alapján, amely a 2007/64 irányelv 58. cikkét ülteti át – megállapította, hogy LR kifogásai elfogadhatatlanok, mivel az e rendelkezés által a vitatott átutalások kifogásolására előírt 13 hónapos határidő az említett kifogások előterjesztése előtt lejárt, valamint hogy azok tekintetében bekövetkezett a jogvesztés.

25. A Cour de cassationhoz (semmítőszék) benyújtott fellebbezésben LR és a GCA társaság ügyvezetője, DM elismeri, hogy e 13 hónapos határidő lejárt. Mindazonáltal azt állítják, hogy a monetáris és pénzügyi törvénykönyv említett rendelkezése nem jelenti akadályát annak, hogy a banknak a polgári törvénykönyv 1147. cikkében előírt általános jogi felelősségét a gondossági kötelezettségének elmulasztása miatt megállapítsák.

26. Márpedig LR és DM szerint az a körülmény, hogy a szóban forgó átutalásokat a bank a GCA társaság engedélye nélkül teljesítette, szerződésszegésnek minősül, amelyet a polgári törvénykönyv 1147. cikke alapján kell orvosolni.

27. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a nemzeti jog szerint a kezes a hitelezővel szemben felhozhat minden olyan kifogást, amelyre a főkötelezett jogosult, és amelyekre a tartozással összefüggésben lehet hivatkozni, valamint többek között beszámíthatja azt, amivel a hitelező a főkötelezettnek tartozik. E bíróság hozzáteszi, hogy e szabály alkalmazható, ha a hitelező olyan jogsértést követett el a főkötelezettel szemben, amely megalapozza a polgári jogi felelősségét, és amelynek következtében kártérítés fizetésére köteles az említett főkötelezett kárának ez utóbbi részére történő megtérítése érdekében.

28. Az említett bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a polgári törvénykönyv 1147. cikke értelmében a kötelezett felelős a szerződéses kötelezettségek minden olyan megsértéséért, amely e kötelezettségek jogosultjának kárt okoz.

29. A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal arra keresi a választ, hogy a kezesnek lehetősége van-e arra, hogy a szerződéses felelősségre vonatkozó általános szabályokra támaszkodjon, figyelembe véve a 2007/64 irányelvben előírt és a monetáris és pénzügyi törvénykönyvbe átültetett felelősségi szabályokat.

30. A Cour de cassation (semmítőszék) e körülmények között úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a […] 2007/64/EK […] irányelv 58. cikkét, hogy az a nem engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési műveletek esetében a pénzforgalmi szolgáltatóra vonatkozó olyan felelősségi rendszert hoz létre, amely kizárja az általános polgári jogi felelősség megállapítása iránti azon keresetet, amely – ugyanazon cselekmények miatt – azon alapul, hogy e szolgáltató nem teljesítette a nemzeti jog által számára előírt kötelezettségeket, különösen abban az esetben, ha a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője a terhelést követő 13 hónapon belül nem tájékoztatta a pénzforgalmi szolgáltatót arról, hogy a fizetési műveletet nem engedélyezték vagy hibásan teljesítették?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén ugyanezen cikkel ellentétes-e az, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének kezese – ugyanazon cselekmények miatt – a pénzforgalmi szolgáltató – a kezességvállalás kedvezményezettjének – általános polgári jogi felelősségére hivatkozik a biztosított tartozás összegének vitatása céljából?”

31. A 2020. július 16-án kelt előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság Hivatala 2020. július 23-án vette nyilvántartásba.

32. A francia, a cseh és az olasz kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett elő, és emellett írásban válaszolt a Bíróság által 2021. március 8-án feltett kérdésekre is.

IV. Elemzés

33. Előzetes döntéshozatal iránti kérelmével a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól a pénzforgalmi szolgáltatóra vonatkozó, a 2007/64 irányelv 58–60. cikkével létrehozott felelősségi rendszer és az általános polgári jogi felelősségre vonatkozó, a nemzeti jogban előírt rendszer közötti kapcsolatról kér iránymutatást. Pontosabban a kérdést előterjesztő bíróság lényegében először is azt kívánja megtudni, hogy a 2007/64 irányelvnek a 58. és 59. cikkével összefüggésben értelmezett 60. cikkével ellentétes-e a pénzforgalmi szolgáltatónak az általános jogi szerződéses felelősségi rendszeren alapuló felelősségének megállapítása iránti kereset, különösen akkor, ha a nem engedélyezett művelet[5] bejelentésére vonatkozó jogvesztő határidő lejárt (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés), másodszor pedig, hogy ugyanez vonatkozik-e arra az esetre is, ha az ilyen felelősség megállapítása iránti keresetet harmadik személy, azaz a szolgáltatás igénybe vevőjének kezese terjeszti elő (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés).

34. A kérdést előterjesztő bíróság számára történő válaszadás érdekében – annak vizsgálatát megelőzően, hogy egy olyan harmadik személy, mint a szolgáltatás igénybe vevőjének kezese, szabadon felelősségre vonhatja-e a pénzforgalmi szolgáltatót egy párhuzamos felelősségi rendszer alapján –, hasznosnak tartom, hogy bemutassam a 2007/64 irányelv által – különösen annak 58–60. cikkében – létrehozott felelősségi rendszert, valamint megállapítani azt, hogy egy ilyen párhuzamos felelősségi rendszer alkalmazható-e.

[5] Hangsúlyozom, hogy bár a kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseiben a nem engedélyezett és a hibásan teljesített műveleteket egyaránt említi, az alapügy egy nem engedélyezett művelettel kapcsolatos. Következésképpen, a 2007/64 irányelvnek a két művelettípusra vonatkozó rendelkezéseinek szükség szerinti elemzése során azt javaslom, hogy a Bíróság kizárólag a nem engedélyezett műveletekre vonatkozóan válaszoljon a feltett kérdésekre.

A. A szolgáltatóra vonatkozó, a 2007/64 irányelv által létrehozott felelősségi rendszerről (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés)

35. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2007/64 irányelv által létrehozott, a pénzforgalmi szolgáltatóra a nem engedélyezett fizetési műveletek esetén vonatkozó felelősségi rendszer kizár-e minden olyan, általános polgári jogi felelősség megállapítása iránti keresetet, amely – ugyanazon cselekmények miatt – azon alapul, hogy e szolgáltató nem teljesítette a nemzeti jog által számára előírt kötelezettségeket.

36. Míg a francia és a cseh kormány, valamint a Bizottság másodlagosan úgy ítélik meg, hogy ez a 2007/64 irányelv által bevezetett felelősségi rendszer nem teszi lehetővé egy általános jogi szerződéses felelősségi rendszer ugyanezen műveletek tekintetében történő alkalmazását, az olasz kormány úgy véli, hogy a két felelősségi rendszer egymás mellett létezhet.

37. A 2007/64 irányelv 58. és 60. cikkének szövegén és az e rendelkezések összefüggésein alapuló elemzést követően, valamint ezen irányelv céljai fényében[6] úgy vélem, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjével szemben a nem engedélyezett műveletek esetén fennálló felelősségére vonatkozó, a fenti irányelv által létrehozott rendszer teljes harmonizáció tárgyát képezi, így e rendszer kizár minden párhuzamos felelősségi rendszert.

38. Ami mindenekelőtt a 2007/64 irányelv 58. és 60. cikkének *szövegét* illeti, megállapítom, hogy a 58. cikk általános bejelentési kötelezettséget vezet be valamennyi nem engedélyezett vagy hibásan teljesített műveletre vonatkozóan oly módon, hogy a szolgáltatás igénybe vevője számára csak abban az esetben biztosítandó a nem engedélyezett vagy hibásan teljesített művelettel kapcsolatos helyesbítés, ha ezt a műveletet jelzi a pénzforgalmi szolgáltatójának, és e bejelentést a vonatkozó terhelés napját követően 13 hónapnál nem később kell megtenni.

39. Ezen irányelv 60. cikke kifejezetten a szolgáltatónak a nem engedélyezett művelet esetén fennálló felelősségére vonatkozik.[7] E cikk (1) bekezdése előírja, hogy tagállamok biztosítják, hogy – *az 58. cikk sérelme nélkül* – a pénzforgalmi szolgáltató haladéktalanul megtéríti a fizető fél részére a nem engedélyezett művelet összegét.

40. A 2007/64 irányelv 60. cikkében szereplő „az 58. cikk sérelme nélkül” kifejezés azt jelenti, hogy ezen irányelv 58. cikke nem sérthető meg. Ebből álláspontom szerint az következik, hogy a szolgáltatónak a nem engedélyezett művelet esetén fennálló felelőssége az említett irányelv 58. cikkében előírt bejelentési eljárásnak a szolgáltatás igénybe vevője által történő tiszteletben tartásától függ, amelynek határideje nem haladhatja meg a terhelés napját követő 13 hónapot.

41. A 2007/64 irányelv (31) preambulumbekezdése egyértelművé teszi, hogy valóban feltételről van szó, annak kimondásával, hogy *amennyiben* a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője betartja a bejelentési határidőt, akkor a fizetés nem engedélyezett jellegével kapcsolatos követelését érvényesíteni kell tudnia.

[6] Lásd többek között: 2019. április 11-i Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação ítélet (C-295/18, EU:C:2019:320, 36. pont).

[7] A szolgáltatónak a hibásan teljesített vagy nem teljesített művelet esetén fennálló felelősségére a 2007/64 irányelv 75. cikke vonatkozik.

42. E rendelkezések együttes olvasata tehát arra a következtetésre vezet, hogy a szolgáltatás olyan igénybe vevője, aki a szolgáltatás nyújtója számára a terhelést követő 13 hónapon belül nem jelzett nem engedélyezett műveletet, még az általános jog alapján sem vonhatja ez utóbbit felelősségre,[8] és ennélfogva nem tarthat igényt e nem engedélyezett művelet összegének visszatérítésre.[9]

43. Ezen értelmezést megerősíti e rendelkezések *összefüggéseinek* vizsgálata, beleértve egyrészt a „külső" összefüggésüket, vagyis az előkészítő munkálatokat, másrészt pedig a „belső" vagy rendszertani összefüggésüket, másként fogalmazva, a 2007/64 irányelv többi rendelkezéseivel való kölcsönhatásukat.[10]

44. *Először is*, az *előkészítő munkálatokból* kitűnik, hogy a Bizottság eredeti irányelvjavaslata[11] nem írt elő a 2007/64 irányelv 58. cikkében foglalt határidőhöz hasonló maximális határidőt a szolgáltatás igénybe vevője számára a nem engedélyezett műveletek bejelentésére vonatkozóan. Egyszerűen csak az volt előírva, hogy a fizető félnek *késedelem nélkül* értesítenie kell a pénzforgalmi szolgáltatóját, miután egy ilyen nem engedélyezett műveletről, hibáról vagy egyéb szabálytalanságról értesült. Ami a pénzforgalmi szolgáltató felelősségére vonatkozó, ezen irányelv 60. cikkének megfelelő cikket illeti, az nem hivatkozott e bejelentési kötelezettségre.

45. Az egységes jogvesztő határidő bevezetése azonban gyorsan elengedhetetlennek mutatkozott a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és a pénzforgalmi szolgáltató jogbiztonságának valamely nem engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési művelet esetében történő biztosítása érdekében. Ez a Tanács különböző javaslataiból,[12] az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéből,[13] valamint az Európai Parlament jelentéséből[14] és a Parlament különböző bizottságainak véleményéből[15] kitűnik. A 2007/64 irányelv kidolgozásában résztvevő valamennyi említett fél kiemelte az ilyen jogbiztonság biztosításának és e célból annak előírásának szükségességét, hogy e határidő lejáratkor a fizetési művelet végleges jellegűvé válik.[16]

[8] E határidő alkalmazandó, kivéve, ha a pénzforgalmi szolgáltató nem nyújtotta az előírt tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé. Lásd a 2007/64 irányelv 58. cikkének végét, valamint a jelen indítvány 83–85. pontját.

[9] Az ellentétes értelmezésnek, amelyet az olasz kormány javasol, véleményem szerint nem lehet helyt adni. E kormány szerint a 2007/64 irányelv 58., illetve 60. cikkének eltérő alkalmazási köre azt jelenti, hogy egyfelől létezik a fizetési művelet helyesbítésére vonatkozó rendszer (amelyen belül csak a 13 hónapos határidő releváns), másrészt pedig a szolgáltatónak a nem engedélyezett művelet tekintetében fennálló általános felelősségére vonatkozó rendszer (időkorlátozás nélkül), amelyek egymást kiegészítő jelleggel alkalmazandók.

[10] A rendszertani értelmezésről, valamint az uniós jogi rendelkezések „belső" és „külső" összefüggéseinek figyelembevételéről lásd: Lenaerts, K. és Gutiérrez-Fons, J., *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, 2021.

[11] A 2005.december 1-i európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat „A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a belső piaci fizetési szolgáltatásokról, valamint a 97/7/EK, a 2002/12/EK és a 2002/65/EK irányelv módosításáról" (COM(2005) 603 végleges, a továbbiakban: irányelvjavaslat). Lásd különösen e javaslat 45. és 49. cikkét.

[12] Lásd többek között a Tanács elnökségének 2006. június 15-i javaslatait (Intézményközi referenciaszám: 2005/0245(COD), 8623/06 ADD 2).

[13] 2006. szeptember 13-i vélemény – Tárgy: „A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a belső piaci fizetési szolgáltatásokról, valamint a 97/7/EK, a 2002/12/EK és a 2002/65/EK irányelv módosításáról" (COM(2005) 603 végleges). Lásd különösen a vélemény 4.7. pontját, amely egyértelmű kapcsolat megállapítását javasolja a nem engedélyezett fizetés esetén történő azonnali kifogás és a nem engedélyezett fizetések visszatérítésére vonatkozó igény érvényesítésére nyitva álló egy éves határidő bevezetése között.

[14] Lásd a belső piaci fizetési szolgáltatásokról, valamint a 97/7/EK, a 2000/12/EK és a 2002/65/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról szóló, 2006. szeptember 20-i jelentést (COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD) végleges A6–0298/2006 [többek között a 239. sz módosítás]).

[15] Lásd a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottságnak a Gazdasági és Monetáris Bizottsághoz intézett, a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról, valamint a 97/1/EK, a 2000/12/EK és a 2002/65/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról szóló véleményének 66. sz. módosítását (COM(2005) 0603–C6–0411/2005–2005/0245(COD).

[16] Pontosítani kell, hogy bár ezen intézmények és szervezetek megállapodtak abban, hogy jogvesztő határidőt vezetnek be, hat hónap és két év közötti eltérő határidőket javasoltak. Konszenzus született egy 13 hónapos határidőről, amelyet beillesztettek a 2007/64 irányelvbe, és amelyet egyébként az új 2015/2366 irányelvben is fenntartottak.

46. A jogalkotási folyamat [17] során többek között azt javasolták, hogy a pénzforgalmi szolgáltató felelősségéről szóló cikkbe illesszenek be egy, a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének azon kötelezettségére vonatkozó feltételt, hogy előzetesen, egy maximális határidőn belül jeleznie kell a szolgáltatója számára, hogy egy vagy több fizetési műveletet nem engedélyeztek. Végül a jogalkotó úgy döntött, hogy e bejelentési kötelezettséget egy eltérő rendelkezésbe, jelen esetben a 2007/64 irányelv 58. cikkébe illeszti be, amely legfeljebb 13 hónapos határidőt állapít meg, és a pénzforgalmi szolgáltató felelősségére vonatkozó rendelkezésben, azaz ezen irányelv 60. cikkében kifejezett utalást tesz az említett kötelezettségre.

47. A jogalkotó tehát egyértelműen megteremtette a pénzforgalmi szolgáltató felelőssége és a maximális határidőnek az e szolgáltatások igénybe vevője által történő betartása közötti kapcsolatot, így e határidő lejártakor ezen igénybe vevő már nem indíthat felelősség megállapítása iránti keresetet a szolgáltatójával szemben nem engedélyezett művelet esetén.

48. *Másodszor*, az a *„belső” vagy rendszertani összefüggés*, amelybe a 2007/64 irányelv 58. és 60. cikke illeszkedik, ebbe az irányba mutat. Az említett összefüggésből az is kiderül, hogy az uniós jogalkotó által az e cikkek hatálya alá tartozó területen előírt harmonizáció teljes, és nem teszi lehetővé az uniós jogalkotó által elfogadott rendelkezésektől eltérő rendelkezések elfogadását.

49. Mindenekelőtt rámutatok, hogy a 2007/64 irányelv olyan felelősségi rendszert ír elő a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és e szolgáltatások nyújtója között, amely egyaránt kiterjed a nem engedélyezett fizetési műveletek (különösen az 58–60. cikk) és a hibásan teljesített vagy nem teljesített műveletek eseteire (különösen a 75. cikk).

50. Mindezen esetekben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének a 2007/64 irányelv 58. cikkében előírt 13 hónapos határidőn belüli bejelentésre vonatkozó kötelezettsége kulcsfontosságú szerepet játszik. Ezt a nem engedélyezett műveleteket illetően már bemutattam. A hibásan teljesített vagy nem teljesített műveletek esetében rámutatok, hogy a 2007/64 irányelv 75. cikke, amely az említett irányelv 60. cikkének megfelelője, szintén azonos megfogalmazásban hivatkozik az 58. cikkre, pontosítva, hogy a szolgáltató felelőssége „az 58. cikk sérelme nélkül” áll fenn. Az említett irányelv (31) preambulumbekezdése megerősíti, hogy a bejelentési kötelezettség a nem engedélyezett és a hibásan teljesített műveletekre egyaránt vonatkozik, és hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak a fizetési műveletek hibás teljesítéséért fennálló felelőssége a bejelentési határidő betartásától függ.

51. Ezt követően, a nem engedélyezett műveletek esetében, valamint azokban az esetekben, amikor a műveleteket hibásan teljesítették, a 2007/64 irányelvnek a bizonyítási teherre vonatkozó 59. cikke előírja, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak kell bizonyítania azt, hogy a művelet hitelesített volt, megfelelően lett rögzítve és a nyilvántartásokba bejegyezve.

52. Hangsúlyozom, hogy ezen 59. cikk megfordítja a bizonyítási terhet azáltal, hogy azt nem arra hárítja, aki egy nem engedélyezett művelet létezésére hivatkozik, vagyis a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjére, hanem a pénzforgalmi szolgáltatóra. Ebből következik, hogy egy 13 hónapos időszakon keresztül ez utóbbit az igénybe vevő által nem engedélyezett művelet szinte automatikus és azonnali visszafizetésére vonatkozó kötelezettség terheli. [18]

[17] Lásd a Tanács 2006. augusztus 30-i kompromisszumos szövegét, 47a. cikk, 1. változat.

[18] Mindazonáltal pontosítom, hogy a 2007/64 irányelv 51. cikke értelmében, ha a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője nem fogyasztó, a felek előírhatják, hogy az említett 59. cikk, amely az igénybe vevő számára kedvező, nem alkalmazandó. A felek az ezen irányelv 58. cikkében megállapítottól eltérő időtartamban is megállapodhatnak

53. Az uniós jogalkotó ekképpen egy olyan felelősségi rendszert hozott létre, amely három lényeges és egymáshoz kapcsolódó elemen alapul, nevezetesen a 2007/64 irányelv 58. cikkében szereplő, a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjét terhelő bejelentési kötelezettségen, az ezen irányelv 59. cikkében szereplő bizonyítási tehernek az e szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóra történő telepítésén, végül pedig bizonyíték hiányában e szolgáltatónak az említett irányelv 60. és 75. cikke szerinti felelősségén, attól függően, hogy a művelet nem engedélyezett, nem teljesített vagy hibásan teljesített volt-e.

54. E rendelkezésekből kitűnik, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak az e szolgáltatások igénybe vevőjével szembeni felelősségére vonatkozó fenti rendszer harmonizált rendszert képez. E tekintetben a 2007/64 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok az ezen irányelvben meghatározottakon kívüli rendelkezéseket nem tarthatnak fenn és nem fogadhatnak el”. E cikk címének megfelelően e *harmonizációt teljesnek* kell tekinteni. Hangsúlyozom, hogy a harmonizált és a nem harmonizált rendelkezések megkülönböztetése érdekében e 86. cikk felsorolja a 2007/64 irányelv azon rendelkezéseit, amelyek mozgásteret hagynak a tagállamok számára. Márpedig rámutatok, hogy e felsorolás nem tartalmazza sem az 58–60. cikket, sem pedig a 74–78. cikket.

55. Ebből azt a következtetést vonom le, hogy a 2007/64 irányelv 58–60. cikkében előírtaktól eltérő nemzeti rendelkezések, amelyek előírják a pénzforgalmi szolgáltató felelősségének e szolgáltatások igénybe vevőjével szemben történő megállapításának lehetőségét, noha ez utóbbi a nem engedélyezett terheléstől számított 13 hónapon belül nem értesítette a szolgáltatót a nem engedélyezett pénzforgalmi műveletről, ellentétesek az 58–60. cikkben előírt felelősségi rendszerrel, és ellentétesek az e rendszer által létrehozott teljes harmonizációval.

56. Nem tudok tehát egyetérteni az olasz kormány azon álláspontjával, amely szerint a szerződéses felelősségre vonatkozó általános jogi nemzeti rendszer kiegészítheti a 2007/64 irányelv által bevezetett rendszert azzal, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak az e szolgáltatások igénybe vevőjével szembeni felelősségét attól függetlenül írja elő, hogy ez utóbbi betartotta-e a nem engedélyezett művelet bejelentésére vonatkozóan az ezen irányelv 58. cikkében előírt határidőt.

57. A 2007/64 irányelv céljai alátámasztják ezt az értelmezést.

58. Amint az ezen irányelv (1)–(5) preambulumbekezdéséből kitűnik, az uniós jogalkotó a pénzforgalmi szolgáltatások egységes piacát kívánta létrehozni oly módon, hogy a már meglévő 27 nemzeti rendszert, amelyek együttes fennállása zavar forrása volt, és a jogbiztonság hiányát okozta, egy harmonizált jogi kerettel kívánta felváltani, amely meghatározza a pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevőinek és a pénzforgalmi szolgáltatók jogait és kötelezettségeit.

59. A fenti elemzésből következik, hogy a 2007/64 irányelv által létrehozott, a nem engedélyezett vagy hibásan teljesített műveletekért való felelősségre vonatkozó harmonizált rendszerrel egy nemzeti jog szerint létrehozott, ugyanazon tényeken és alapokon nyugvó másik felelősségi rendszer csak akkor versenyezhet, ha nem sérti az ezen irányelv által létrehozott rendszert, és nem sérti ez utóbbi céljait és hatékony érvényesülését.[19] Ennélfogva a 2007/64 irányelvvel összeegyeztethetetlen egy olyan versengő felelősségi rendszer, amely lehetővé teszi egy

[19] Lásd a gyártó hibás termékekkel szembeni felelősségének területén: 2011. december 21-i Dutrueux ítélet (C-495/10, EU:C:2011:869, 29. és 30. pont).

szolgáltatás igénybe vevője számára, hogy nem engedélyezett művelet esetén megállapítsa a szolgáltatójának felelősségét, noha nem tartotta be az e művelet bejelentésére vonatkozó 13 hónapos határidőt.

60. Következésképpen azt javaslom, hogy a Bíróság az első kérdésre azt a választ adja, hogy a 2007/64 irányelv 58. és 60. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikkek a nem engedélyezett fizetési műveletek tekintetében a pénzforgalmi szolgáltatónak a pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevőjével szemben fennálló felelősségére vonatkozó olyan rendszert vezetnek be, amely kizár minden más, a szolgáltató e művelettel kapcsolatos jogsértésén alapuló felelősségi rendszert, aminek folytán a pénzforgalmi szolgáltatások azon igénybe vevője, aki a nem engedélyezett terhelés időpontjától számított 13 hónapon belül nem teljesítette bejelentési kötelezettségét, a pénzforgalmi szolgáltatót már nem vonhatja felelősségre.

B. A kezesre alkalmazandó szabályozásról (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés)

61. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy amennyiben a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője a nem engedélyezett művelet bejelentésére vonatkozó határidő be nem tartása miatt már nem indíthat polgári jogi felelősség megállapítása iránti keresetet a szolgáltatóval szemben arra hivatkozva, hogy ez utóbbi nem teljesítette az e művelettel kapcsolatos kötelezettségeit, a 2007/64 irányelv 58–60. cikke akadályát képezi-e annak is, hogy ezen igénybe vevő kezese az általános jogi nemzeti szabályozás alapján – ugyanazon cselekmények miatt – a pénzforgalmi szolgáltató – a kezességvállalás kedvezményezettje – általános polgári jogi felelősségére hivatkozzon a biztosított tartozás összegének vitatása céljából.

62. Míg a francia és a cseh kormány úgy véli, hogy a 2007/64 irányelv 58. cikkének megfelelően a szolgáltatás igénybe vevőjére alkalmazandó bejelentési határidő ez utóbbi kezesével szemben is érvényesíthető, a Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy a kezes nem tartozik ezen 58. cikk hatálya alá, és ennélfogva az ezen irányelv által létrehozott, a nem engedélyezett művelet esetén fennálló felelősségre vonatkozó rendszer hatálya alá sem, így e szolgáltatóval szemben a nemzeti jogban előírt általános jogi szabályozáson alapuló felelősség megállapítása iránti keresetet indíthat.

63. Az alábbi elemzésben bemutatom, hogy bár a 2007/64 irányelv által létrehozott, a szolgáltatónak a szolgáltatások igénybe vevőjével szembeni felelősségére vonatkozó rendszer teljes harmonizáció tárgyát képezi, e rendszer nem terjed ki a kezesre.

64. Elemzésem a kezessel és a kezességvállalási szerződéssel kapcsolatos néhány megfontolással kezdem.

65. A *kezes* biztosítja a hitelező számára annak a megfizetését, amivel az adós a biztosított kötelezettség alapján ez utóbbinak tartozhat, vagyis az adósnak a hitelezővel szemben fennálló tartozását. A kezes semmilyen körülmények között nem kötelezhető arra, hogy az adós tartozásánál többet fizessen.[20] A *kezesség* az a szerződés, amellyel a kezes a hitelezővel szemben kötelezettséget vállal arra, hogy az adós nemfizetése esetén megfizeti ezt a tartozást.[21] E szerződés

[20] Lásd: Simler, P., JurisClasseur Civil Code, 30. füzet: Cautionnement – Étendue, 2019. december 1.

[21] Lásd: Simler, P., JurisClasseur Civil Code, Synthèse – Cautionnement – Caractères généraux et conditions d'efficacité, 2020. október 1.

természeténél fogva járulékos jellegű a biztosított kötelezettséghez képest.[22] Az adós és a hitelező között létrejött szerződéstől is elkülönül. A kezes tehát az adós és a hitelezője közötti szerződés tekintetében harmadik félnek minősül.

66. A kezességvállalási szerződéseknek számos fajtája létezik. Az e területre vonatkozó harmonizáció hiányában e szerződések a tagállamok belső jogának hatálya alá tartoznak, amely jogok jelentős kérdésekben eltérhetnek egymástól.[23] A kezes kötelezettségei egyébiránt nagyon különbözőek lehetnek az egyes kezességvállalási szerződések szerint, és eltérhetnek a főkötelezettre alkalmazandó kötelezettségektől anélkül, hogy ez érintené az adósnak a hitelezővel szemben fennálló kötelezettségeit. A kezes így kötelezettséget vállalhat arra, hogy a főkötelezett teljes tartozását vagy csak annak egy részét biztosítja, és kötelezettségvállalásának időtartama korlátozható azon szerződés időtartamához képest, amely az adóst a hitelezőjével szemben köti. Ezenkívül a kezességvállalás esedékessé válásának időpontja – anélkül, hogy az megelőzné a főkövetelés esedékessé válását – a főkövetelésétől eltérő lehet, és a kezességvállalási szerződésre a főkövetelésre alkalmazandó jogtól eltérő jog vonatkozhat.

67. Az alapügyben a bank mint hitelező szerződést kötött az adóssal, a GCA társasággal, amelyben ez utóbbinak folyószámla-hitelkeretet nyújtott, amely lehetővé tette a szóban forgó bankszámlához kapcsolódó fedezet fenntartását. A bank egyébként kezességvállalási szerződést kötött LR-rel a GCA társaság vele szemben fennálló esetleges adósságának egyetemleges biztosítására.

68. Emlékeztetek arra, hogy az a tény, hogy a harmonizáció teljes körű, nem jelenti azt, hogy az kimerítő jellegű. A többek között a szolgáltatók fogyasztókkal szembeni felelősségéről szóló irányelveket illetően a Bíróság megállapította, hogy egy irányelv *az általa szabályozott kérdésekben* a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek „teljes körű harmonizálására” irányulhat, anélkül, hogy feladata lenne, hogy az irányelv hatálya alá tartozó felelősség területét a fentieken túlmenően „kimerítő jelleggel” harmonizálja.[24]

69. A „teljes harmonizáció” kifejezés a tagállamok számára hagyott mozgástérre, és így a 2007/64 irányelv által érintett kérdések belső jogukba történő átültetésére vonatkozó mozgásterükre, míg a „kimerítő jellegű harmonizáció” kifejezés ezen irányelv tárgyi hatályára vonatkozik.[25]

70. Másként fogalmazva, a harmonizáció *teljes* lehet abban az értelemben, hogy – amint azt az első kérdésre adott válaszban hangsúlyoztam – a tagállamoknak nincs mozgásterük a 2007/64 irányelv egyes rendelkezéseinek, a jelen esetben ezen irányelv 58–60. cikkének átültetése során. A tagállamok nem vezethetnek be az e cikkekben foglaltaktól eltérő rendelkezést. Ezzel szemben a harmonizáció *nem kimerítő jellegű*, mivel az a kifejezetten az említett irányelv hatálya alá tartozó területekre korlátozódik, és ezeken kívül a tagállamok továbbra is szabadon alkothatnak jogszabályokat, amennyiben azok nem sértik ugyanezen irányelv hatékony érvényesülését.

[22] Lásd: Simler, P., JurisClasseur Civil Code, 65. füzet: Cautionnement – Extinction par voie principale – Causes de droit commun – 2019. december 15.

[23] Az uniós jogalkotó egy ideig arra törekedett, hogy a tagállamok szerződési jogának egészét – beleértve a kezesre vonatkozó szabályokat is – egy közös referenciakeret keretében szabályozza, de ez a terv nem vezetett eredményre, és ágazati megközelítés maradt fenn. Lásd: Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlament és a Tanács számára: A szerződések koherensebb európai joga – cselekvési terv (HL 2003. C 63., 1. o.).

[24] Lásd: 2009. június 4-i Moteurs Leroy Somer ítélet (C-285/08, EU:C:2009:351, 25. pont).

[25] E tekintetben egyetértek e kifejezéseknek a Szpunar főtanácsnok által a Kamenova ügyben (C-105/17, EU:C:2018:378, 15. lábjegyzet, 33. pont) adott magyarázatával.

71. Következésképpen ebben a szakaszban meg kell vizsgálni a polgári jogi felelősség tekintetében a 2007/64 irányelv hatálya alá tartozó terület terjedelmét.

72. Véleményem szerint a 2007/64 irányelv hatálya alá tartozó felelősségi rendszer a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és az e szolgáltatások nyújtója közötti kapcsolatokra vonatkozik. Nem feladata az e szolgáltató és egy harmadik személy, például a kezes közötti kapcsolat szabályozása.

73. Ez mindenekelőtt a 2007/64 irányelv 58–60. cikkéből következik, amelyek egyrészt csak a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjét és a fizető felet, másrészt pedig a pénzforgalmi szolgáltatót említik. Márpedig a kezes nem a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője, és nem is fizető fél.

74. A pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője ugyanis a 2007/64 irányelv 4. cikkének 10. pontjában foglalt fogalommeghatározás szerint „az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizető félként, kedvezményezettként vagy mindkét szerepben pénzforgalmi szolgáltatást vesz igénybe”.

75. Ezen irányelv 4. cikke 7. pontjának megfelelően a fizető fél egy fizetési számla tulajdonosa, aki vagy amely az adott fizetési számláról fizetési megbízást engedélyez, vagy – fizetési számla hiányában – az, aki vagy amely fizetési megbízást ad. [26]

76. Az olyan kezes, mint LR, e két fogalom egyikének körébe sem tartozik, következésképpen nem tekinthető úgy, hogy e 4. cikk 10. pontja értelmében fizető félnek minősül. Nem minősül sem valamely fizetés kedvezményezettjének, sem pedig pénzforgalmi szolgáltatónak.

77. Ebből következik, hogy a kezes a 2007/64 irányelvben foglalt pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevőjéhez és pénzforgalmi szolgáltatóhoz képest harmadik személynek minősül, amint azt a jelen indítvány 65. pontjában jeleztem, és nem tartozik ezen irányelv személyi hatálya alá.

78. Ezen értelmezést támasztják alá a 2007/64 irányelv preambulumbekezdései is. Az (5) preambulumbekezdés hangsúlyozza, hogy ezen irányelv a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőinek és nyújtóinak jogait és kötelezettségeit határozza meg. A (6) preambulumbekezdés pontosítja, hogy nem volt célszerűnek tekinthető egy teljesen átfogó jellegű jogi keret létrehozása.

79. Végül, a 2007/64 irányelv (47) preambulumbekezdése kifejti, hogy ezen irányelv kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és annak pénzforgalmi szolgáltatója közötti szerződéses kötelezettségekre és felelősségekre terjed ki. E pontosítást megismétli a 2007/64 irányelvnek az ezen irányelv célját meghatározó 1. cikkének (2) bekezdése, amely szerint az említett irányelv meghatározza a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybe vevők és a pénzforgalmi szolgáltatók jogait és kötelezettségeit.

80. A 2007/64 irányelvnek az ezen irányelv preambulumbekezdéseivel összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből az következik, hogy az irányelv nem szabályozza a pénzforgalmi szolgáltató és az e szolgáltatások igénybe vevőjének kezese közötti kapcsolatot.

[26] A Bíróság a 2019. április 11-i Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação ítéletben (C-295/18, EU:C:2019:320, 53. és 54. pont) megállapította, hogy a „pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének” a 2007/64 irányelv 58. cikke szerinti fogalma az olyan fizetési számla tulajdonosára is vonatkozik, amelyről a hozzájárulása nélkül teljesítettek beszedéseket.

81. Ily módon a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy a pénzforgalmi szolgáltató és az e szolgáltatások igénybe vevőjének kezese közötti kapcsolat egyáltalán nem tartozik a 2007/64 irányelv hatálya alá.

82. Az ezen irányelv által létrehozott felelősségi rendszer szintén ebbe az irányba mutat.

83. E rendszer olyan jogok és kötelezettségek összességén alapul, amelyek kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjét és e szolgáltatások nyújtóját érintik, és abban az előbbinek az utóbbi által történő tájékoztatása fontos szerepet játszik.

84. A tájékoztatás ugyanis magában a 2007/64 irányelv céljában is megjelenik,[27] ezen irányelv III. címe pedig teljes egészében arról szól. E tájékoztatás alapvető fontosságú, mivel ez teszi lehetővé a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője számára, hogy tudomást szerezzen egy nem engedélyezett művelet létezéséről, hogy azt az említett irányelv 58. cikkében előírt határidőn belül bejelentse a szolgáltatójának, és hogy adott esetben ez utóbbit felelősségre vonja. Hangsúlyozom, hogy ezen 58. cikk értelmében a nem engedélyezett művelet bejelentésének a terhelés időpontját követő 13 hónapon belül kell megtörténnie, „*kivéve ha* […] a pénzforgalmi szolgáltató a fizetési művelettel kapcsolatban nem nyújtott tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé a III. címben meghatározottak szerint”.[28]

85. A 13 hónapos határidő tehát csak akkor alkalmazandó, ha a tájékoztatást valóban közölték a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjével. Megjegyzem, hogy a nem engedélyezett terhelés időpontját követő 13 hónapos határidőn belül történő bejelentésre vonatkozó kötelezettség magában foglalja, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője évente legalább egyszer ellenőrizze számláit.

86. Ily módon egyensúly áll fenn először is a pénzforgalmi szolgáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettség, másodszor a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjét valamely határidőn belül terhelő bejelentési kötelezettséghez kapcsolódó gondossági kötelezettség, harmadszor pedig e szolgáltató objektív felelősségének anélkül történő megállapítása között, hogy ezen igénybe vevőnek vétkességet vagy gondatlanságot kellene bizonyítania.

87. Egyébiránt a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője számára biztosított azon előnynek, hogy azonnal visszatéríttetheti a nem engedélyezett művelet miatt kifizetett összegeket, amennyiben betartotta a 2007/64 irányelv 58. cikkében előírt bejelentési határidőt, megfelel a jogbiztonság pénzforgalmi szolgáltató számára történő biztosításának, mivel e szolgáltatások igénybe vevője e határidő lejártakor már nem vitathatja a nem engedélyezett fizetési műveleteket.

88. Ezen egyensúly azonban nem érinti az olyan harmadik személyeket, mint például a kezes. Közelebbről, mivel ez utóbbi a 2007/64 irányelv értelmében nem rendelkezik a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjével közölt információval, amelyhez az ezen irányelv 58. cikkében foglalt 13 hónapos határidő kapcsolódik, e határidőre vele szemben nem lehet hivatkozni.

89. Ily módon, mivel az említett irányelv nem tartalmaz olyan kifejezett rendelkezést, amelynek célja a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és az e szolgáltatások nyújtója közötti viszony tekintetében előírt felelősségi rendszernek egy olyan harmadik személyre történő kiterjesztése, mint a kezes, számomra indokolatlannak tűnik ez utóbbit e rendszer hatálya alá vonni.

[27] Lásd a 2007/64 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, amely a pénzforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatási követelményekre vonatkozó szabályokat állapít meg.

[28] Kiemelés tőlem.

90. A francia és a cseh kormány azon érve, amely szerint annak lehetővé tétele, hogy a kezes a 13 hónapos határidőn túl vitassa a tartozás összegét, megkerülné a 2007/64 irányelv követelményeit, és sértené ezen irányelv hatékony érvényesülését, egyáltalán nem bizonyított, és véleményem szerint nem fogadható el.

91. Ennek oka a kezességvállalási szerződés és a pénzforgalmi szolgáltatási szerződés alapvetően eltérő jellege.

92. Amint azt a jelen indítvány 65. pontjában hangsúlyoztam, a kezességvállalás célja, hogy *biztosítsa* az adósnak a hitelezőjével szemben fennálló tartozását. A kezességvállalási szerződés így lehetőséget biztosít a hitelintézetnek, hogy azon tartozás megfizetését követelje, amellyel az adós tartozik. Ugyanakkor olyan szerződéses jogviszonyról van szó, amely eltér a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője és a szolgáltatója között fennálló szerződéses jogviszonytól, és amely csak a hitelintézetre mint hitelezőre és az adós kezesére vonatkozik.

93. Az a körülmény, hogy a 2007/64 irányelv 58. cikkében előírt 13 hónapos határidő lejártakor a pénzforgalmi szolgáltatónak a nem engedélyezett fizetési műveletek esetén már nem kell visszatérítést fizetnie e szolgáltatások igénybe vevője számára, és ez utóbbi már nem vitathatja a teljesített fizetési műveleteket, nem mentesíti e szolgáltatót az e műveletek végrehajtása során fennálló gondossági kötelezettsége alól.

94. A pénzforgalmi szolgáltató ugyanis köteles megfelelően végrehajtani a fizetési műveleteket. Következésképpen, ha gondatlanul jár el azáltal, hogy nem ellenőrzi, hogy a pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevője valóban engedélyezte-e a műveleteket, és ha a gondatlansága kárt okoz olyan harmadik személynek, mint a kezes, semmi nem akadályozza meg, hogy a felelőssége e harmadik személlyel szemben megállapítható legyen, ha azt a nemzeti jog lehetővé teszi. Hangsúlyozom, hogy mivel a kezességet sem a 2007/64 irányelv, sem más irányelv nem szabályozza, arra továbbra is a nemzeti jog szabályai az irányadók, amelyek előírhatják, hogy a kezesre olyan sajátos kötelezettségek vonatkoznak, amelyek különböznek a főkötelezettnek a hitelezővel való jogviszonyára vonatkozó kötelezettségektől, és amelyek nem érintik ez utóbbi kötelezettségeket.[29] E szabályok többek között lehetővé tehetik a kezes számára, hogy csökkentse azon tartozás összegét, amelynek biztosítására eredetileg kötelezettséget vállalt. E szabályoktól függően a kezes kártérítést követelhet, és adott esetben e kártérítést beszámíthatja a biztosított tartozásba.

95. Az a tény, hogy a kezes a hitelezővel szemben fennálló kötelezettségeinek csökkentése érdekében a nemzeti jogra hivatkozhat, egyáltalán nincs hatással a hitelintézet – a pénzforgalmi szolgáltató – és az adós – a pénzforgalmi szolgáltatások igénybe vevője – közötti szerződéses jogviszonyra. Nincs hatással többek között az adós említett szolgáltatóval szemben fennálló tartozásának összegére, amely magában foglalhatja az azon nem engedélyezett műveletekhez kapcsolódó összegeket, amelyeket az említett adós nem jelentett be a 2007/64 irányelv 58. cikkében foglalt 13 hónapos határidőn belül.

96. Emlékeztetek továbbá arra, hogy a kezes a hitelintézet számára *kiegészítő* biztosítékot jelent, amelynek célja a főkötelezettség megfizetésének biztosítása. Ennélfogva, ha a kezes sikerrel jár, és sikerül beszámítással csökkentenie a hitelintézettel szemben fennálló tartozásának összegét, vagy

[29] Lásd a jelen indítvány 66. pontját.

akár mentesülnie az ez utóbbival szemben fennálló kötelezettsége alól, ez nincs hatással e hitelintézetnek a főkötelezettel szemben fennálló követelésére, következésképpen nem sérti a 2007/64 irányelv hatékony érvényesülését.

97. Ahogyan azt a Bizottság megjegyezte, a jogalkotó nem tartotta célszerűnek a 2007/64 irányelvben előírt felelősségi rendszer harmadik személyekre történő kiterjesztését, mivel úgy ítélte meg, hogy a pénzforgalmi szolgáltató és az e szolgáltatások igénybe vevője közötti jogviszonyokra alkalmazandó rendszer megfelelő a fizetési műveletekből eredő követelések nagy részének rendezésére, valamint a nem engedélyezett és hibásan teljesített műveletekből eredő kockázatok és következmények csökkentésére. [30]

98. Következésképpen úgy vélem, hogy a hitelezőnek a kezes által történő esetleges felelősségre vonása – amennyiben azt a nemzeti jog lehetővé teszi – a 2007/64 irányelv (47) preambulumbekezdése értelmében vett, a nemzeti jog szerint érvényesíthető *egyéb* követelések egyik példája, amely egyáltalán nem sérti ezen irányelv hatékony érvényesülését.

V. Végkövetkeztetés

99. A fenti elemzésre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

1. A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 56–58. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikkek a nem engedélyezett fizetési műveletek tekintetében a pénzforgalmi szolgáltató felelősségére vonatkozó olyan rendszert vezetnek be, amely kizár minden más, a szolgáltató e műveletekkel kapcsolatos jogsértésén alapuló felelősségi rendszert, aminek folytán a pénzforgalmi szolgáltatás azon igénybe vevője, aki a nem engedélyezett terhelés időpontjától számított 13 hónapon belül nem teljesítette bejelentési kötelezettségét, a pénzforgalmi szolgáltatót már nem vonhatja felelősségre.

2. A 2007/64 irányelv 58–60. cikkével nem ellentétes az, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjétől eltérő személy – például annak kezese – a pénzforgalmi szolgáltató nem engedélyezett fizetési művelet esetén fennálló általános polgári jogi felelősségére hivatkozhat, ideértve azt az esetet is, amikor a szolgáltatás igénybe vevője e műveletet az említett szolgáltató számára a nem engedélyezett terheléstől számított 13 hónapos határidőn belül nem jelentette be.

[30] Lásd a 2007/64 irányelv (31) preambulumbekezdését.